

Літяга Інна Володимирівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальних технологій

Залібовська-Ільніцька Зоя Володимирівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальних технологій

Герасимчук Любов Анатоліївна

здобувачка бакалавського рівня вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна
робота»

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВПО ПЕНСІЙНОГО ВІКУ

Внутрішньо переміщеною особою (далі – ВПО) визнається громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка покинула своє місце проживання унаслідок або для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства та порушень прав людини [1]. Внутрішньо переміщених осіб слід віднести до групи внутрішньої міграції, спричиненої неконтрольованими чинниками: стихійним лихом, військовими конфліктами та ін.

З початку вимушеного внутрішнього переміщення в Україні були вжиті екстренні заходи. Соціальна робота з ВПО відбувалась переважно в межах гуманітарного підходу, який пов'язаний, насамперед, з реагуванням на надзвичайні ситуації і стосується задоволення основних потреб.

Наразі однією з найактуальніших проблем залишається вдосконалення психосоціального стану ВПО. Тому практика соціальної роботи все частіше звертається до іншого підходу, орієнтованого на розвиток.

Однією з найбільш уразливих груп серед ВПО є люди похилого віку, які змушені покладатися майже виключно на державне соціальне забезпечення через свій вік, стан здоров'я та випадки вікової дискримінації при працевлаштуванні.

Через фінансову неможливість для значної кількості осіб похилого віку винаймати житло на підконтрольній території представники цієї групи вимушено стають не лише переселенцями, а й «пенсійними туристами», що не зменшує важливості проведення з ними соціальної роботи, яку здійснюють як громадські об'єднання соціального спрямування, так і соціальні служби державного і комунального підпорядкування [2].

Люди похилого віку з числа ВПО мають право звертатися і до базових центрів Державної служби зайнятості України за інформацією стосовно наявності вакансій і навіть бути зареєстрованими в якості безробітних з отриманням відповідних виплат по безробіттю, якщо вони ще не є пенсіонерами за віком, адже громадянами похилого віку в Україні законодавчо визначено осіб, які досягли пенсійного віку або яким до досягнення пенсійного віку залишилося не більше півтора року [3].

Загальним напрямком соціальної роботи всіх соціальних служб із даною групою клієнтів є їх консультування щодо переліку соціальних послуг, які можна отримати в

Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: виклики сучасності

державних/муніципальних службах та громадських об'єднаннях та спрямування за потреб ВПО до відповідних органів, що відповідають за надання соціального житла.

Адміністративні обов'язки соціальних працівників виходять за межі реальної соціальної роботи щодо перевірок присутності внутрішньо переміщених осіб на підконтрольній території, що принижує самих переселенців та призводить до помилок у вигляді необґрунтованої відмови внутрішньо переміщеним особам у наданні соціальних послуг, переваг, що іноді стає критичним для літніх людей.

Соціальні працівники денних відділень територіальних центрів залучають переселенців похилого віку до культурних заходів — концертів, організованих силами їхніх клієнтів, екскурсій, зустрічей з цікавими особистостями. За бажанням ВПО пенсійного віку стають слухачами університетів третього віку, що створюються працівниками територіальних центрів за співробітництва з бібліотеками й громадськими об'єднаннями.

Відділення адресної натуральної та грошової допомоги територіальних центрів, виходячи з наявної фінансової та матеріально-технічної бази і враховуючи рівень доходів сім'ї, безоплатно забезпечують громадян похилого віку з числа ВПО одягом, взуттям, ліками, предметами медичного призначення, предметами побутової гігієни, продовольчими та промисловими товарами. Також їм надають на платній та безоплатній основі перукарські, швацькі послуги, послуги з ремонту вікон, дверей, взуття, із заготівлі та завезення палива. розпилювання дров тощо [2].

Підсумовуючи, можна зазначити, що соціальні служби здійснюють багатопланову соціальну роботу з літніми ВПО, надаючи їм комплекс соціальних послуг. Фахівці цих служб допомагають у відновленні втрачених документів, надають матеріальну допомогу та послуги в побуті, здійснюють догляд за самотніми людьми похилого віку, які цього потребують, або сприяють їх влаштуванню в спеціалізовані заклади, залучають зацікавлених до культурно-просвітницьких заходів та допомагають у їх відновленні. до статусу працюючої особи, а також консультують з різних питань.

Література:

1. Права внутрішньо переміщених осіб | Асоціація юридичних клінік України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://legalclinics.in.ua/consult/consultation-21-03-2020-7/>
2. Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 квітня 2019 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти». 2019. 216 с.
3. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII ; ред, від 22.05.2018 р.. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>.

